

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2023 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2023

Розробник:

Липовецька Є. Ю., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Липовецька Є. Ю., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«__» _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми

023.00.01 «Образотворче мистецтво» Вероніка ЗАЙЦЕВА

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2023 р.

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	Денна		Заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120			
Курс	1		-	
Семестр	1	2	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1	-	-
Обсяг кредитів	2	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-	-
Аудиторні	16	16	-	-
Модульний контроль	4	4	-	-
Семестровий контроль	-	30	-	-
Самостійна робота	40	10	-	-
Форма семестрового контролю	-	іспит	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу формування готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної професійної діяльності в галузі образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти.

Завдання курсу полягають:

- в опануванні систематизованих знань про загальні основи та процес становлення системи навчання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва в історичній ретроспективі;
- оволодінні способами організації навчальної діяльності студентів, методами і технологіями викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти, формуванні здатності моделювати основні види діяльності педагога;
- засвоєнні теоретичних знань з теорії та методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі, формуванні здатності зіставляти й застосувати світовий художній досвід минулого у вирішенні сучасних педагогічних завдань в контексті художньої дидактики;
- формуванні умінь застосовувати набуті знання, необхідні для ефективної організації і творчого проведення занять з фахових дисциплін на практиці, проектувати й реалізовувати навчальні програми та методичні матеріали з фахових дисциплін у процесі самостійної викладацької діяльності,
- у засвоєнні теоретичних основ академічної системи навчання рисунку, живопису, композиції, професійних вимог до діяльності викладача закладу вищої освіти; дидактичних засад організації та проведення навчальних занять у художніх майстернях; орієнтуванні у науково-методичній літературі з фаху, засвоєнні відповідної художньої термінології.
- розширенні художньо-естетичного досвіду, збагачення емоційно-почуттєвої сфери, розвиток нестереотипного мислення та художнього смаку.

- У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:
- ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК 7. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- принципи організації навчання образотворчому мистецтву у вищій школі за модульно-рейтинговою системою;
- специфіку фахової підготовки майбутнього художника-виконавця, форми організації, загальні та спеціальні методи викладання образотворчих дисциплін з урахуванням історичного досвіду та сучасних тенденцій розвитку мистецької педагогіки;
- загально-педагогічні принципи розробки структури та змісту навчальних програм фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО;
- основні етапи становлення академічної системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі;
- теоретичні основи фахових дисциплін, основні педагогічні та мистецтвознавчі поняття, відповідну художню термінологію;
- інноваційні технології, теоретичні положення методики викладання фахових дисциплін у ЗВО в контексті художньої дидактики;
- форми організації навчальної діяльності, методи й засоби навчання та художньо-творчого розвитку майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва; форми контролю і оцінювання рівня успішності студентів.

Повинні вміти:

- порівнювати різні системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі, визначати зміст та методику навчання фаховим дисциплінам на основі компаративного зіставлення з минулим світовим досвідом;
- застосовувати на практиці теоретичні знання та дидактичні положення методики викладання образотворчих дисциплін у ЗВО;
- мотивовано організовувати навчально-пізнавальну діяльність, самостійно визначати цілі, форми й методи, зміст навчальних завдань, критерії

оцінювання навчальних досягнень, а також здійснювати художньо-творчий розвиток майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва;

- одержувати необхідну інформацію з різноманітних джерел, використовувати мультимедійні ресурси та комп'ютерні технології; самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу, моделювати та проводити заняття з фаху, використовуючи систему міжпредметних зв'язків, різноманітні форми організації навчального процесу та методи навчання;
- складати плани-конспекти лекційних, семінарських та практичних занять з фахових дисциплін, визначати їх мету та завдання, методичне забезпечення, розробляти відеоряд (PowerPoint), навчально-методичні карти роботи студентів, здійснювати контроль та оцінювання їхніх навчальних досягнень.

Результати навчання:

- РН 6. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній та музейній справах.
- РН 8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
- РН 14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМ №1: Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ЗВО							
Тема 1. Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО.	14	2	2				10
Тема 2. Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО.	14	2		2			10
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	30	4	2	2			20
ЗМ №2: Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва							

Тема 3. Становлення національної школи рисунок та живопису	4	2	2				
Тема 4. Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі. Моніторинг результатів предметної діяльності.	24	2		2			20
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	30	4	2	2			20
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
<i>Усього</i>	60	8	4	4			40
ЗМ №3: Методологія і практика викладання фахових дисциплін у ЗВО							
Тема 5. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання.	8	2	2				4
Тема 6. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання	6	2		2			2
Тема 7. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання.	6	2	2				2
Тема 8. Методи і прийоми зображення об'єктів натури в рисунку та живописі	6	2		2			2
<i>Модульний контроль</i>	4						
Разом	30	8	4	4			10
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	30						
<i>Усього</i>	60	8	4	4			10
<i>Разом</i>	120	16	8	8			50

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ЗВО

Тема 1. Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО. (2 год.)

Закономірності перебігу процесу навчання образотворчому мистецтву у ЗВО, його мета і завдання, ефективні педагогічні умови та зміст. Методична система художньої освіти у ЗВО України: структура, принципи побудови та функціонування.

Художня педагогіка як наука та практика в контексті методичних категорій. Методика у системі професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва. Специфіка підготовки, вимоги і завдання, загальні та фахові компетентності майбутніх фахівців за спеціальністю «Образотворче мистецтво». Дисципліни, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва: «Рисунок», «Живопис», «Колористика», «Композиція», «Перспектива», «Графіка».

Нормативне забезпечення підготовки: навчальний план, навчальна програма, робоча програма. Основні поняття кредитно-модульної системи: кредит, змістовний модуль.

Семінарське заняття (2 год.)

Завдання: Проведення порівняльного аналізу навчальних планів і робочих програм з навчальних дисциплін освітніх рівнів підготовки «бакалавр» і «магістр», що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.

Тема 2. Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО (2 год.)

Проблема взаємозв'язку навчально-методичного і творчого аспектів організаційного забезпечення освітнього процесу у мистецьких ЗВО. Взаємозв'язок художньо-творчого та методичного пошуку інновацій у процесі фахової підготовки майбутніх викладачів образотворчих дисциплін.

Сучасні художньо-педагогічні технології підготовки майбутніх викладачів образотворчих дисциплін у ЗВО: інтерактивна, проблемного навчання, тьюторська, проєктивного художньо-педагогічного моделювання навчальних занять, художньо-педагогічної драматургії, сугестивного навчання тощо. Структура й складові підготовки викладача образотворчих дисциплін.

Практичне заняття (2 год.).

Завдання: Методика розробки робочих програм з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.

Змістовий модуль №2. Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва

Тема 3. Становлення національної школи рисунка та живопису (2 год.)

Академічна система художньої освіти в XVII – XIX ст. Світська школа малювання при Петербурзькій типографії Петра I (1711 р.). Відкриття Петербургської академії художеств (1758 р.): система освіти й естетичного виховання молодих художників, вплив на становлення української школи рисунка й живопису. Форми і методи навчання А. Лосенка. Курс анатомії людини І. Буяльського. Класичний напрям у методиці викладання рисунка. Випускники академії: О. Кіпренський, К. і А. Брюллови, Ф. Бруні. Реорганізація навчальної роботи в академії О. Оленіним. Педагогічна діяльність і методичні праці В. Шебуєва, А. Сапожнікова, Г. Гіппіуса.

Становлення системи навчання і методики викладання образотворчих дисциплін в Україні. Художньо-педагогічна діяльність М. Мурашка – засновника й керівника Київської рисувальної школи 1875–1901 рр. (випускники: Ф. Красицький, О. Мурашко, Г. Світлицький, К. Малевич).

Заснування Української академії мистецтв (1917 р.). Становлення національної системи викладання рисунка, живопису, композиції. Вплив традицій різних мистецьких шкіл (Краків, Париж, Мюнхен, Москва, Санкт-Петербург) на становлення і розвиток індивідуальних творчих майстерень

М. Бойчука (монументального живопису, релігійного малярства, мозаїки, фрески, ікони), Ф. Кричевського (побутового та історичного жанрів), О. Мурашка (портрету), М. Жука (декоративного малярства), М. Бурачека (пейзажу), Г. Нарбута (графіки), В. Кричевського (композиції). Розвиток авангардного напрямку: В. Татлін, К. Малевич.

Розвиток української школи реалістичного мистецтва у повоєнні роки. Традиції, Т. Яблонської, В. Пузиркова, В. Шаталіна.

Сучасний стан і тенденції розвитку методики викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ України (Київ, Львів, Харків). Майстерні та сучасні методики навчання (М. Компанець, А. Чебикін, М. Гуйда, П. Бевз, Ф. Гуменюк, О. Животков). Виставкові практики.

Семінарське заняття (2 год.)

Завдання: Проведення порівняльного аналізу методів навчання рисунку та живопису в історичній ретроспективі.

Тема 4. Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі.

Моніторинг результатів предметної діяльності (2 год.)

Форми організації навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ. Організаційно-методичні основи навчального заняття з мистецтва та види аудиторних занять.

Лекція: види, структура, способи подання матеріалу, методика розробки та проведення. Семінарське заняття: завдання та форми проведення. Практичне заняття як провідна форма навчання студентів з набуття фахових вмінь і навичок в галузі образотворчого мистецтва: структура, методика розробки та проведення.

Організація самостійної роботи студента. Види контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності та досягнень студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Загальні та спеціальні методи викладання образотворчих дисциплін з урахуванням історичного досвіду та сучасних тенденцій розвитку мистецької педагогіки. Планування «зони найближчого розвитку».

Практичне заняття (2 год.)

Тема: Опанування методики розробки та проведення лекційних і практичних занять з використанням методів проблемного навчання.

Змістовий модуль №3. Методологія і практика викладання фахових дисциплін у ЗВО

Тема 5. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання (2 год.)

Предмет дисципліни «Рисунок». Основні компетентності у процесі вивчення навчальної дисципліни «Рисунок» у ЗВО. Провідні методи навчання, послідовність, стадії виконання академічного рисунку.

Методичні підходи і види навчального рисунку. Методи і прийоми побудови зображення гіпсових форм.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення системи навчальних завдань та низки навчальних слайдів з оволодіння методами зображення гіпсових форм.
2. Опрацювання методики розроблення ПЗ з низкою навчальних слайдів на тему «Рисунок натюрморту (3–4 предмета) з гіпсовою вазою». Обґрунтування змісту завдань, послідовності виконання, формулювання критеріїв оцінювання роботи.
3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Тема 6. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання. Формальна композиція (2 год.)

Мета та предмет курсу, основні компетентності, яких набуває студенту процесі вивчення навчальної дисципліни «Композиція» у ЗВО. Методична послідовність роботи та стадії виконання композиційного ескізу.

Зміст теоретичного навчання композиції: закони та прийоми композиції, засоби й елементи формальної організації твору. Основні види практичної навчальної роботи з композиції. Завдання формальної композиції, стадії роботи над вирішенням навчальної композиційної проблеми.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення комплексу навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння: а). засобами композиції; б). законами композиції. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.
2. Опрацювання методики розроблення низки навчальних завдань та навчальних слайдів (Microsoft power point) для самостійної роботи студентів з тем: а). «Стилізація в натюрморті»; б). з оволодіння прийомами побудови багатофігурної композиції. Обґрунтування мети та змісту завдань.
3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Тема 7. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання (2 год.)

Навчальна дисципліна «Живопис» у змісті професійної художньої освіти: предмет, мета, методика навчання, послідовність і стадії виконання живопису. Види навчального живопису. Метод а la prima. Багатошаровий метод. Короткий живописний етюд.

Ефективні прийоми різних технік живопису. Навчальні завдання й послідовність процесу копіювання живописних творів відомих майстрів.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з опанування теми «Контраст кольору та тону,

нюанс, акцент». Обґрунтування змісту, послідовності виконання завдань.

2. Опрацювання методики розроблення системи підготовчих завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання академічного живопису. Обґрунтування особливостей виконання живопису за методом а la prima, послідовності й технологічних стадій багатшарового методу.

3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

Тема 8. Методи і прийоми зображення об'єктів природи в рисунку та живописі (2 год.)

Зображення натюрморту: види, навчальні завдання, послідовність виконання. Орієнтовний перелік завдань з рисунку та живопису простого та багатпредметного натюрморту (відображення просторовості). Натюрморти: з квітами (відображення складних колірних гармоній); з гіпсовою головою (відображення колірної взаємодії форми голови людини та світлоповітряного середовища); з пам'яті, за уявленням та уявою, стилізація натюрморту.

Послідовність зображення інтер'єру. Навчальні і творчі завдання з оволодіння рисунком та живописом пейзажу, пейзажного етюдів. Методика виконання, орієнтовна послідовність навчальних завдань.

Підготовчі етапи до навчання рисунку та живопису голови людини, робота з гіпсовими моделями. Класичні пропорції голови людини. Особливості побудови голови людини в різних ракурсах. Навчальні завдання з рисунку та живопису голови людини.

Підготовчі завдання з навчання студентів рисунку та живопису фігури людини. Класичні пропорції фігури людини.

Практичне заняття (2 год.)

1. Опрацювання методики розроблення методичної послідовності навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з тем: «Натюрморт», «Пейзажу» в техніках акварельного живопису/рисунку. Розкриття методики виконання пейзажу. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.

2. Опрацювання методики розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) із зображення рисунку а). голови людини; б). фігури людини. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.

3. Обговорення виконаних завдань, визначення позитивних рис та недоліків, шляхів їх виправлення.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності студентів	Максим-на кількість балів за одиницю	ЗМ №1		ЗМ №2		ЗМ №3	
			Кількість одиниць	Макс. кількість балів	Кількість одиниць	Макс. кількість балів	Кількість одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	2	2
4	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	2	2
3	Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	2	20
5	Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	2	20
6	Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом					
7	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5	4	20
8	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за змістовний модуль			59		54		93	
Максимальна кількість балів за модуль			206					
Коефіцієнт визначення успішності			206 б. : 60 = 3,43					
Екзамен:			40					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль № 1. Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ЗВО			
№ з/п	Зміст завдання	К-ть год.	К-ть бал.
T1	Складання тематичного плану (з коротким описом змісту аудиторних занять) робочої програми однієї з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки бакалавра – фахівця в галузі образотворчого мистецтва.	10	5
T2	Добір та оформлення бібліографічного опису літератури до робочої програми.	10	5
Разом за ЗМ №1		20	10
Змістовий модуль №2. Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва			
T4	Розробка розгорнутого конспекту лекції або практичного заняття із застосуванням навчальної презентації (Microsoft power point). (Оцінюється як творча робота)	20	5

Разом за ЗМ №2		20	5
Змістовий модуль №3. Методологія і практика викладання фахових дисциплін у ЗВО			
T5	<p>1. Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння методами і прийомами зображення гіпсових форм. Обґрунтування мети, визначення послідовності виконання, місця у процесі оволодіння основами академічного рисунку.</p> <p>2. Розроблення фрагменту практичного заняття з низкою навчальних слайдів на тему «Рисунок натюрморту (3 предмета) з гіпсовою вазою». Обґрунтування змісту завдання, послідовності виконання, формулювання критеріїв оцінювання.</p>	4	5
T6	<p>1. Розроблення комплексу навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння такими засобами композиції, як масштаб, пропорція, ритм, метр. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.</p> <p>2. Розроблення комплексу навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння такими законами композиції як цілісності, рівноваги, доміанти, типізації, контрастів. Обґрунтування мети, змісту завдань, методики навчання.</p>	2	5
T7	<p>1. Розроблення системи вправ (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point), спрямованих на опанування теми «Контраст кольору та тону, нюанс, акцент». Обґрунтування мети, змісту, послідовності виконання завдань.</p> <p>2. Розроблення системи підготовчих завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання студентів академічного живопису. Обґрунтування особливостей виконання живопису за методом a la prima, послідовності й технологічних стадій багаточарового методу.</p>	2	5
T8	<p>Підготовка матеріалів (на вибір):</p> <p>1. Розроблення фрагменту практичного заняття та низки навчальних слайдів на тему «Рисунок інтер'єру». Обґрунтування змісту завдання, обраних методів навчання, послідовності виконання роботи.</p> <p>2. Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з оволодіння рисунком пейзажу. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.</p> <p>3. Розроблення системи навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) на тему «Анімалістичний рисунок». Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.</p> <p>4. Розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) із зображення голови людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.</p> <p>5. Розроблення системи вправ та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з навчання студентів рисунку фігури</p>	2	5

	<p>людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту, послідовності виконання завдань.</p> <p>6. Розроблення методичної послідовності навчальних завдань (6–8 позицій) та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з теми «Живопис натюрморту» (техніка акварельного живопису). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.</p> <p>7. Розроблення системи навчальних завдань з оволодіння живописом пейзажу. Розкриття методики виконання пейзажного етюду. Обґрунтування змісту завдань, послідовності виконання роботи.</p> <p>8. Підготовка матеріалів за двома з визначених тем:</p> <p>9. Розроблення плану самостійної роботи для студента з проробки частин тіла людини та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) у техніках живопису. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання.</p> <p>10. Розроблення орієнтовної послідовності навч. завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з живопису голови людини (6–8 позицій). Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.</p> <p>11. Розроблення орієнтовної послідовності навчальних завдань та низки навчальних слайдів (Microsoft power point) з живопису фігури людини. Обґрунтування мети, змісту завдань, стадій виконання, критеріїв оцінювання.</p>		
Разом за ЗМ №3		10	20
Усього		50	35

Критерії оцінювання рівня виконання завдань самостійної роботи:

1. своєчасність та охайність виконання – 1 б.;
2. повнота обсягу, якість та самостійність виконання – 1 б.;
3. відповідність розроблених методичних матеріалів педагогічним принципам наступності й послідовності у навчанні – 1 б.;
4. виявлення ініціативності – 1 б.;
5. оригінальність та виявлення творчого підходу – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії її оцінювання

Модульний контроль здійснюється після завершення кожного змістового модуля у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень студентів та критерії оцінювання, що представлені у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень. 	21 – 25

<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень. 	17 – 20
<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень. 	13 – 16
<ul style="list-style-type: none"> студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль (іспит) проводиться у вигляді письмової роботи, що містить відповіді на два питання екзаменаційного білету.

Критерії оцінювання семестрового контролю:

Кількість балів	Критерії оцінювання
36-40	студент аргументовано, змістовно й безпомилково відповідає на всі запитання; має глибокі системні теоретичні і практичні знання з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; свідомо користується науковою термінологією; знає основну навчально-методичну літературу з питань фаху; в повному обсязі використовує знання при вирішенні практичних завдань.
31-35	студент змістовно, але з незначними огріхами відповідає на запитання; володіє системними теоретичними і практичними знаннями з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; його методичні знання та вміння добре розвинені, відповідь відзначається логічністю, застосуванням наукової термінології; знає навчально-методичну літературу з питань фаху; здатний використовувати знання при вирішенні практичних завдань, але з незначними огріхами.
26-30	студент з деякими помилками відповідає на запитання; демонструє належне володіння системними теоретичними і практичними знаннями та вміннями з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; знає деякі джерела навчально-методичної літератури з фаху, основні їх положення, користується науковою термінологією; в недостатньому обсязі може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

21-25	студент зі значною кількістю помилок дає відповіді, у письмовому викладенні матеріалу йому бракує точності та логічності; виявляє посередні знання теоретичного і практичного матеріалу, допускає суттєві помилки, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння знань; не знає основної наукової термінології; поверхово знає навчально-методичну літературу з фаху; фрагментарно може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
16-20	студент з великою кількістю помилок дає відповіді; має слабкі, фрагментарні знання з методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; виявляє поверхове розуміння процесів організації та методики навчання фаховим дисциплінам у вищій школі; допускає значні помилки у знаннях наукової термінології з фаху; частково може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
1-15	студент має розрізнені, безсистемні знання з теорії та методики викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі; допускає багато помилок у знаннях наукової термінології з фаху; не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню натюрморту з геометричних тіл. Обґрунтуйте мету й послідовність виконання навчального завдання, визначте його місце у процесі оволодіння основами академічного рисунку.
2. Розкрийте методику навчання зображенню натюрморту (3-4 предмета побуту) з драперіями та гіпсовим рельєфом. Обґрунтуйте послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання (дисципліна «Рисунок»).
3. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок натюрморту» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
4. Представте послідовність тематичної структури пленерної практики. Визначте мету, обґрунтуйте зміст завдань, зв'язок із аудиторною роботою.
5. Запропонуйте систему навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння рисунком пейзажу. Обґрунтуйте їх мету і зміст.
6. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок натюрморту» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
7. Обґрунтуйте зміст і послідовність виконання низки практичних завдань з навчання анімалістичного рисунку, сформулюйте критерії оцінювання.
8. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «анімалістичний рисунок» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.
9. Розкрийте методику навчання виконанню рисунку гіпсових частин обличчя. Обґрунтуйте мету завдань, критерії оцінювання.
10. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню голови людини (навчальна дисципліна «Рисунок»). Обґрунтуйте обрані методи навчання, послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання.
11. Запропонуйте систему вправ для самостійної роботи із зображення

рисунку голови людини (6–8 позицій), обґрунтуйте їх мету та зв'язок із аудиторною роботою.

12. Розкрийте методичну послідовність навчання зображенню гіпсового торса (навчальна дисципліна «Рисунок»). Обґрунтуйте послідовність виконання завдання, сформулюйте критерії оцінювання.

13. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок гіпсового торса» (4–5 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.

14. Запропонуйте систему підготовчих завдань з навчання студентів рисунку фігури людини (6–8 позицій), обґрунтуйте їх мету, методи навчання, висвітліть послідовність виконання роботи.

15. Розкрийте класичні пропорції постаті людини, обґрунтуйте методичну послідовність навчання її зображення в рисунку. Розробіть критерії оцінювання роботи.

16. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Рисунок фігури людини» (6–8 позицій), обґрунтуйте їх зв'язок із аудиторною роботою.

17. Сформулюйте 6–8 навчальних вправ, спрямованих на опанування теми «Контраст кольору та тону, нюанс, акцент». Обґрунтуйте зміст завдань, особливості виконання, визначте місце в системі практичних завдань у дисципліні «Кольорознавство».

18. Сформулюйте 6–8 навчальних вправ, спрямованих на опанування теми «Хроматичні й ахроматичні кольори». Обґрунтуйте зміст завдань, особливості виконання, місце в системі практичних завдань у дисципліні «Кольорознавство».

19. Запропонуйте систему підготовчих завдань з навчання студентів академічного живопису. Обґрунтуйте особливості виконання живопису за методом *a la prima*, послідовність і технологічні стадії багатошарового методу.

20. Представте методичну послідовність навчальних завдань (6–8 позицій) з теми «Живопис натюрморту» (техніка акварельного живопису). Обґрунтуйте мету, зміст завдань, обрані методи навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

21. Запропонуйте систему навчальних завдань з оволодіння живописом пейзажу. Розкрийте методику виконання пейзажного етюд.

22. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Пейзаж у живопису» (7–8 позицій), обґрунтуйте їх мету, зв'язок із пленером і аудиторною роботою.

23. Запропонуйте план самостійної роботи для студента з проробки частин тіла людини. Обґрунтуйте зміст завдань, методичну послідовність виконання, визначте місце в системі аудиторної роботи дисципліни «Живопис».

24. Розкрийте методику роботи над етюдом голови натурника, послідовність побудови підготовчого рисунку, знаходження опорних точок та ліній, вирішення об'єму голови людини у живопису.

25. Розкрийте методичну послідовність стадій виконання голови людини у техніці «гризайль». Обґрунтуйте мету й місце в системі навчальних завдань з виконання портрету, розробіть критерії оцінювання. (Навчальна дисципліна

«Живопис»).

26. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань з живопису голови людини (6–8 позицій). Обґрунтуйте зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

27. Представте перелік завдань для самостійної роботи з теми «Портрет» (6–8 позицій), розкрийте їх зміст, мету, обґрунтуйте зв'язок із аудиторною роботою. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

28. Представте тематику змістовного модуля «Портрет» у техніці олійного живопису. Обґрунтуйте мету, зміст занять, кількість годин – аудиторних та для самостійної роботи. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

29. Представте план проведення практичних занять за темою «Анатомічна та конструктивна побудова торсу людини в двох ракурсах». Обґрунтуйте зміст завдань, місце в системі навчальних завдань з виконання фігури людини, методичну послідовність виконання. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

30. Представте тематику змістовного модуля «Постать людини». Обґрунтуйте мету, зміст занять, кількість годин – аудиторних та для самостійної роботи. (Навчальна дисципліна «Живопис»).

31. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань та висвітліть методику виконання живопису одягненої фігури людини. Обґрунтуйте мету, зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

32. Запропонуйте орієнтовну послідовність навчальних завдань та методику виконання живопису оголеної фігури людини. Обґрунтуйте мету, зміст завдань, специфіку комплексу обраних методів навчання, сформулюйте критерії оцінювання.

33. Запропонуйте комплекс практичних вправ, спрямованих на засвоєння типів композиції: замкнутої, відкритої, симетричної, асиметричної, статичної, динамічної. Обґрунтуйте зміст вправ та особливості виконання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

34. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння такими засобами композиції, як масштаб, пропорція, ритм, метр. Обґрунтуйте зміст завдань, методику навчання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

35. Представте тематику змістовного модуля «Стилізація» (6–8 позицій) навчальної дисципліни «Композиція», що містить лекційні та практичні заняття. Обґрунтуйте зміст занять, кількість годин (аудиторних та для самостійної роботи), методику навчання.

36. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (6–8 позицій) з оволодіння такими законами композиції як: цілісності, рівноваги, доміанти, типізації, контрастів. Обґрунтуйте зміст завдань, методику навчання. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

37. Розкрийте специфіку та представте низку навчальних завдань з виконання формальної композиції. Обґрунтуйте стадії роботи над вирішенням навчальної композиційної проблеми.

38. Сформулюйте 6–8 практичних завдань, спрямованих на опанування теми

«Асоціативна композиція», які би передбачали застосування різноманітних засобів композиції та елементів формальної організації твору. Обґрунтуйте мету і зміст завдань.

39. Представте низку навчальних завдань для самостійної роботи з теми «Стилізація в натюрморті» (4–5 позицій), обґрунтовуючи їх мету та взаємозв'язок з тематикою аудиторної роботи. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

40. Запропонуйте комплекс навчальних завдань (5–6 позицій) з оволодіння прийомами побудови багатофігурної композиції. Обґрунтуйте мету і зміст завдань. (Навчальна дисципліна «Композиція»).

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингов а оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»

Назва модуля	ЗМ №1: Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ЗВО		ЗМ №2: Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва		ЗМ №3: Методологія і практика викладання фахових дисциплін у ЗВО			
	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції								
Теми лекцій	Тема 1. Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО.	Тема 2. Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО.	Тема 3. Становлення національної школи рисунка та живопису	Тема 4. Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі. Моніторинг результатів предметної діяльності	Тема 5. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання.	Тема 6. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання	Тема 7. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання.	Тема 8. Методи і прийоми зображення об'єктів природи в рисунку та живописі
	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>
Теми семінарських, практичних занять	Тема 1. Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ЗВО.	Тема 2. Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО.	Тема 3. Становлення національної школи рисунка та живопису	Тема 4. Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі. Моніторинг результатів предметної діяльності	Тема 5. Рисунок, перспективне малювання: теоретико-методичні положення, практика навчання.	Тема 6. Композиція: теоретико-методичні положення, практика навчання	Тема 7. Живопис: теоретико-методичні положення, практика навчання.	Тема 8. Методи і прийоми зображення об'єктів природи в рисунку та живописі
	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>
Самостійна робота	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	-	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>	<i>5 б.</i>
Поточний контроль	<i>МКР №1 – 25 бал.</i>		<i>МКР №2 – 25 бал.</i>		<i>МКР №3 – 25 бал.</i>			
Кількість балів за ЗМ	59		54		93			
Підсумковий рейтинговий бал	206 балів (коефіцієнт: 206 : 60 = 3,43)							
Форма контролю	Екзамен (40 балів)							

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в 15 примірниках та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої графоти : Навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко – К. : Вища шк., 2002. – 190 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в кількості 61 примірників та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
3. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : Навчальний посібник. / О. П. Рудницька – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/560/560fc615be7f2c4f530c49a60f4b5fc4.pdf>

Додаткова:

1. Вища освіта України і Болонський процес : Навч.посіб. / М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин / (ред. В. Г. Кремень). – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Гурін В. Формування української школи живопису : історичний аспект / В. Гурін, О. Храпачов // Українська академія мистецтва. – К., 2011. – Вип. 18. – С. 65–73.
3. Лагутенко О. А. Українська графіка ХХ століття: навч. посібник / О. А. Лагутенко – К. : Грані–Т, 2011. – 184 с.
4. Ничкало С. А. Мистецтвознавство : Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало – К. : Либідь, 1999. – 208 с.
5. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К. : Каравела, 2004. – 304 с.
6. Проблеми освіти : Наук.-метод.зб. / НМЦ ВО України. – К., 2005 – Вип. 46: Болонський процес в Україні. – Ч.2. – 200 с.
7. Резніченко М. І. Художня графіка. Кн. 1 / М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова – Т. : Навчальна книга «Богдан», 2011. – 272 с.
8. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : навчальний посібник / О. П. Рудницька. – К. : АПН України, 1998. – 183 с.
9. Соколюк Л. Школа «українського монументалізму» Михайла Бойчука / Л. Соколюк // Українська академія мистецтва. – К., 2007. – Вип. 14. – С. 140–146.
10. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Е. В. Белкіна, О. І. Конопко. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 92 с.
11. Чебикін А. Академія – флагман художньої освіти в Україні / А. Чебикін // Українська академія мистецтва. – К., 2007. – Вип. 14. – С. 8–11.

12. Шевченко В. Я. Композиція плаката : навч. посібник / В. Я. Шевченко – Х. : Колорит, 2004. – 123 с.
13. Шокірова З. Р. Викладання живопису майбутнім вчителям образотворчого мистецтва / З. Р. Шокірова // Актуальні питання мистецької педагогіки. – 2014. – №3. – С. 143–149. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу:
14. Яремків М. Ю. Композиція : творчі основи зображення. Навч. посібник. – Тернопіль : Підручники, посібники, 2005. – 112 с.
15. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).